

Aarhus, 18. november 2020

Hørings svar til Aarhus Kommunes Klimastrategi 2030 og Klimaplan 2021-2024

Det er med stor interesse, at vi har læst og orienteret os i Aarhus Kommunes Klimastrategi 2030, Klimahandlingsplan 2021-2024 samt indsatskataloget til klimahandlingsplanen.

Erhvervslivet er en væsentlig aktør i kommunens mål om CO₂-neutralitet i 2030. Som repræsentant for 600 virksomheder, der samlet rummer over 110.000 arbejdspladser, har vi gennemgået materialet med udgangspunkt i erhvervslivets muligheder for at bidrage til målet og med tanke på den erhvervsudvikling og de forretningsmuligheder, som den grønne omstilling rummer.

Vi anerkender Aarhus Kommunes ambition om CO₂-neutralitet i 2030 og det ansvar kommunen har som offentlig institution, der sætter rammerne for såvel borgere som erhvervsliv. Derfor er det også vigtigt, at klimastrategiens og klimahandlingsplanens rammer understøtter og accelererer erhvervsudviklingen, så erhvervslivet har et styrket incitament for at engagere sig i 2030-målet.

Målet om CO₂-neutralitet i 2030 er meget ambitiøs. For at sikre mest mulig sammenhæng mellem målsætning og reel effekt vil vi her opfordre til, at Aarhus Kommune for hvert relevant spor i klimastrategien inddrager vigtige aktører, så mål og midler er realistiske og understøtter hinanden.

En ambitiøs indsats på klimaområdet kan synliggøre Aarhus både nationalt og internationalt til gavn for by og erhvervsliv, og netop derfor er det vigtigt, at de rette aktører involveres og engageres i indsatserne.

Ambitionen om CO₂-neutralitet må gå hånd i hånd med et mål om, at der fortsat skal være vækst og erhvervsudvikling, og at klimainitiativerne ikke spænder ben for erhvervslivet. I så fald kan de klimamæssige gevinster være dyrt købte i et samfundsøkonomisk perspektiv, da et stærkt erhvervsliv er lig med arbejdspladser, skatteindtægter og i sidste ende velfærd.

Det er vores klare indtryk, at erhvervslivet er fuldt ud opmærksomme på nødvendigheden af handling på klimadagsordenen. Det understreger behovet for at inkludere erhvervslivet i indsatsen og understøtte lokal erhvervsudvikling og innovation, så lokale virksomheder øger deres konkurrenceevne også på globalt plan.

Det er naturligvis vigtigt, at man som virksomhed er opmærksom på at nedsætte sit energiforbrug, men der bør fra kommunens side også være fokus på forretningsmulighederne ved FN's verdensmål, som Udenrigsministeriet vurderer til op mod 400 milliarder kr. for danske virksomheder frem mod 2030.

Det er værd at være opmærksom på ikke kun at fokusere på klimamålsætninger, men have en bred tilgang til alle FN's verdensmål. Målet om CO₂-neutralitet må ikke skygge for potentialet i de øvrige mål.

Aarhus Kommunes ønske om at fungere som demonstrationsby på globalt plan kan kun lykkes, hvis klimaindsatsen formår at styrke samfund, institutioner, borgere og erhvervsliv. Hvis indsatsen indskrænker erhvervslivets udviklingsmuligheder, så der tabes arbejdspladser, konkurrenceevnen svækkes eller vi ser mindre innovationen grundet flere afgifter eller tilsvarende begrænsninger, vil hverken samfund, Aarhus Kommune, erhvervslivet eller klimaet få gavn af de klimaindsatser, der bliver sat i værk. Vi er overbevist om, at et stærkt partnerskab med det lokale erhvervsliv om klimadagsordenen og bæredygtig erhvervsudvikling vil have en positiv afsmittende effekt på erhvervsklimaet og evnen til at fastholde og tiltrække spændende virksomheder til Aarhus.

Erhverv Aarhus står naturligvis til rådighed for samarbejder om at styrke erhvervslivets udvikling med udgangspunkt i bæredygtig udvikling og FN's verdensmål. Vi har for nylig lanceret et nyt fokusområde, der hedder Forretning & Verdensmål, som netop beskæftiger sig med denne dagsorden.

Helt konkret arbejder vi aktuelt på at formulere en række mulige partnerskaber med Aarhus Kommune, hvor virksomheder i forskellige størrelser og brancher kan engageres og motiveres i forhold til både erhvervsudvikling og grøn omstilling. Det er vores mål, at et partnerskab mellem Aarhus Kommune og Erhverv Aarhus kan resultere i effekter hvad angår både målet om CO2-neutralitet, men i særdeleshed også innovation og forretningsudvikling, så der skabes vækst og arbejdspladser med udgangspunkt i FN's verdensmål. Derved skaber vi også en platform for, at Aarhus Kommune kan brande sig som demonstrationsby for grønne løsninger for erhvervsliv og samfund. Vi ser frem til at kunne præsentere disse mulige partnerskaber for Aarhus Kommune.

Energi

Dette element – energiproduktion – er et vigtigt emne i klimastrategien, da det selvsagt påvirker de fem andre spor i strategien (Transport og Mobilitet, Byggeri og Anlæg, Industri og Landbrug, Aarhus Omstiller samt Klimavenlig Arbejdsplads).

Såvel samfund som erhvervsliv kræver energi for at kunne holde sig kørende. Derfor er det positivt, at Aarhus Kommune har fokus på at levere en stabil energiforsyning. I takt med at alle dele af samfundet arbejder på at blive mere energieffektive, vil væksten i såvel indbyggere som arbejdspladser i Aarhus øge behovet for energi, og vi bakker derfor op om etableringen af flere lokale anlæg til bæredygtig energiproduktion.

I takt med elektrificeringen af køretøjer vil der være et stort behov for ladestandere, og her er det vigtigt, at Aarhus Kommune er fremsynede og sørger for at understøtte overgangen til elektriske køretøjer, så rammerne og den nødvendige infrastruktur er på plads, så skiftet til elkøretøjer bliver så smidig som muligt for både erhvervsliv og borgere.

Der er aktuelt debat i Aarhus om vindmølleplaceringer. Aarhus skal naturligvis gå forrest i omstillingen til vedvarende energikilder, men bør i denne sammenhæng være opmærksom på afledte negative konsekvenser, når der træffes beslutninger om nye anlæg. I forhold til vindmøller kan der være en støjmæssig belastning, som kan påvirke den bolig- og bymæssige udvikling på længere sigt. Der skal lyde en opfordring til, at alle scenarier vurderes, og herunder at de aktuelle grænseværdier for støj og øvrige gener kan ændres, så vindmøller ikke utilsigtet lægger forhindringer ud for den byudvikling, som Aarhus gennemgår. Det gælder for alle placeringmuligheder. Placering af vindmøller skal have en reel energimæssig og samfundsmæssig positiv betydning udover symbolværdien.

Transport og Mobilitet

Infrastruktur, transport og mobilitet er emner, der ligger Erhverv Aarhus nært.

Vi støtter som udgangspunkt det fornuftige i, at transportbehovet minimeres og transporten gøres så effektiv som mulig. Men transporten skal også være funktionel og understøtte den aktivitet og vækst, der er i Aarhus.

Med et forventet indbyggertal på 450.000 i 2050 virker det usandsynligt, at man markant kan nedsætte behovet for gods- og persontransport i Aarhus. Samtidig er der den tænkelige udvikling, at antallet af køretøjer vil stige i takt med, at elbilerne vinder frem og bilernes CO2-udledning mindskes. Den negative effekt ved at køre i egen bil vil ikke være den samme, når der ingen forurenende udledning er.

Aarhus Kommune skal være opmærksom på ikke at begrænse mobiliteten i en grad, der forhindrer erhvervsliv og borgere i at leve deres arbejds- og hverdagsliv på egne vilkår.

Behovet for at transportere sig fra A til B, fra hjem til arbejde, etc., vil altid være der. Og det løser man ikke nødvendigvis ved at opfordre til mere hjemmearbejde og fleksible arbejdstider. Selvom coronakrisen har lært os, at nogle faggrupper kan arbejde hjemmefra, har krisen samtidig gjort det klart for mange af os, hvor glade vi er for at kunne stemple ind på arbejdspladsen og arbejde i de professionelle og kollegiale fællesskaber, som arbejdspladsen danner ramme om. Mere fleksible arbejdstider fordrer tillige, at de offentlige tilbud, såsom vuggestuer og børnehaver, skal kunne håndtere dette bl.a. ved længere åbningstider.

Hvis man ønsker at effektivisere transport og mobilitet i Aarhus, er nogle af de relevante håndtag en veludbygget el-ladeinfrastruktur, intelligent trafikstyring og -planlægning, højklasset kollektiv transport som fx letbane. Der skal selvfølgelig også opfordres til, at borgere anvender kollektiv transport, cyklen eller samkørsel i det omfang, at det giver mening for den enkelte borger.

I klimastrategien står der, at Aarhus Kommune vil fremme en 'forceret indsats' på transportområdet. Vi vil i den forbindelse opfordre til, at kommunen fokuserer på at sikre de bedste mulige rammer for, at erhvervslivet har mulighed for at omstille sine transportmidler til bæredygtige drivmidler. Faren ved at lave en forceret indsats er, at målet overskygger, hvad der rent teknologisk er muligt og derfor vil skade erhvervslivet.

Ingen af os har forudsætningerne for at vurdere, om den teknologiske udvikling allerede i 2030 tillader, at den tunge transport (lastbiler, skibe og fly) har reduceret forbruget af fossile brændsler med 30%. Målet lyder ambitiøst, og det skal en målsætning naturligvis også være, men målet må med tiden også vurderes i lyset af den teknologiske udvikling og hvad der rent faktisk er muligt for erhvervslivet at leve op til.

Vi vil gerne opfordre til, at Aarhus Kommune inddrager transportsektorens aktører, ligesom man vil inddrage byggeriets aktører i forbindelse med Byggeri og Anlæg. Herved kan behovet for en 'forceret indsats' på flere områder muligvis undgås, og der kan bedre skabes overensstemmelse mellem vision og virkelighed på klimaområdet.

Byggeri og Anlæg

Det er positivt, at der lægges op til en fælles strategi i samarbejde med byggeriets aktører for det fremtidige bybillede med klima på dagsordenen.

Byggeri og Anlæg er brancher med et stort potentiale i forhold til cirkulær tænkning og der er spændende perspektiver i at tænke energiforbrug, -produktion og -lagring ind i det byggeri, som udgør fremtidens Aarhus, hvad enten der er tale om renovering eller nybyggeri.

Hvis der skal bygges mere klimavenligt, vil det gøre byggeprojekter dyrere. Det er derfor positivt, at rådmænd Bünyamin Simsek gav udtryk for forståelse for dette ved webinarret 'Grøn Genstart', sådan at anlægsprojekter i Aarhus Kommune tager højde for dette ved fremtidige udbud. I den forbindelse kunne man tænke sig et udvidet parameter i sådanne offentlige udbud: nemlig den miljømæssige belastning ved byggeriet. Hvis der er efterspørgsel efter bæredygtigt byggeri, og man som køber er villig til at betale en højere pris, skal byggeriet og anlægsvirksomhederne nok levere løsninger, som understøtter 2030 målet om CO2-neutralitet.

Industri og Landbrug

Aarhus rummer mange virksomheder, som laver grønne løsninger – fx inden for vand og vind. Men der er en endnu større mængde virksomheder, som ikke er 'grønne' i den definition som nævnes i klimahandlingsplanen. Disse virksomheder rummer store potentialer, hvad angår både energiforbrug, cirkulær økonomi og forretningsmuligheder i den bæredygtige udvikling. Derfor bør klimastrategi og handlingsplan også rumme indsatser for disse virksomheder i samspil med initiativerne i erhvervsplanen 'Partnerskaber for bæredygtig vækst', så det brede erhvervsliv involveres både for at understøtte den bæredygtige dagsorden samt en solid erhvervsudvikling i Aarhus Kommune.

Vi har i forbindelse med høringen til erhvervsplanen understreget behovet for, at erhvervsindsatserne også indtænker beskæftigelseseffekter. Derfor er vi også positive overfor, at der i klimahandlingsplanen arbejdes med opkvalificering af dimittender og efteruddannelse af erfarne ledige, så disse kan bidrage med kompetencer inden for grøn omstilling, sådan at der både skabes resultater i forhold til klima, beskæftigelse og erhvervsudvikling.

For at industrien virkelig skal rykke skal der udvikles nye teknologier og mere klimavenlige løsninger til industriens energibehov. Denne innovation og produktudvikling af nye grønne teknologier kan fx styrkes gennem puljemidler, som kan være med til at skabe både nye produkter med eksportpotentialer samt klimamæssige resultater. Omstilling og innovation koster penge, og derfor må industrien og landbruget ikke pålægges CO₂-afgifter, da det blot vil bremse den udvikling, som er nødvendig for at opnå CO₂-neutralitet i 2030.

Aarhus Omstillere

Der ligger mange spændende aspekter i at engagere erhvervsliv og borgere. Et samarbejde på tværs af virksomheder, foreninger og institutioner åbner for nye muligheder, som vil være en vigtig driver for at nå 2030 målet. Vi ser fordelagtige perspektiver i at lade erhverv og kultur mødes, som jo allerede er tilfældet med Business & Culture Forum, men det vil være spændende at udfolde denne konstellation endnu mere i bæredygtighedens tegn.

For at såvel indsatser i klimastrategien og erhvervsplanen gennemføres med maksimal effekt, vil vi gerne opfordre til, at der løbende laves opfølgning og opsættes klare målsætninger. Ambitionsniveauet er højt og det stiller krav til en eksekvering, hvor fremdrift og afrapportering skal være på plads.

Klimavenlig Arbejdsplads

Det er vigtigt, at Aarhus Kommune går forrest i den bæredygtige omstilling til et CO₂-neutralt Aarhus. Det kan være i forhold til at opfordre kommunens ansatte til grøn mobilitet og hjemmearbejde for at mindske transportbehovet. Derved kan der gøres erfaringer, som kan inspirere byens borgere og arbejdspladser.

Det samme gælder indkøb, hvor bæredygtighed kan være en afgørende faktor i stil med pris og kvalitet, når kommunen skal lave udbud og indkøb. Herudover er der snusfornuft i at vælge lokale leverandører til kommunens indkøb, så man dels undgår for lang transport, men man samtidig understøtte den lokale erhvervsudvikling.

//

Erhverv Aarhus stiller sig naturligvis til rådighed for yderligere kommentarer og samarbejde.

Med venlig hilsen

Marc Perera Christensen, direktør

Tlf. 26 74 26 04 / mpc@erhvervaarhus.dk

Om Erhverv Aarhus:

Erhverv Aarhus er en uafhængig erhvervsorganisation, der varetager erhvervslivets interesser og arbejder for at forbedre erhvervslivets vilkår. Erhverv Aarhus repræsenterer 600 virksomheder med ca. 110.000 arbejdspladser.

Læs mere: www.erhvervaarhus.dk

Erhverv Aarhus har fem fokusområder:

- Udvikling & Infrastruktur
- Internationalisering
- Uddannelse, Innovation & Iværksætteri
- Kultur & Sport
- Forretning & Verdensmål